

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Ругало Богдан Андрійович

ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ
МІЖНАРОДНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ 288

Taylor Alla

SOME THOUGHTS REGARDING WOMEN'S RIGHTS ADVOCACY IN ISLAMIC STATES 291

Фасій Анастасія Володимирівна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ
РОЗЛАДАМИ 293

Чернявський Марк Віталійович

АДАПТАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ГІБРИДНІ
ЗАГРОЗИ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА КІБЕРБЕЗПЕКА 297

Чорний Інеса

ІННОВАЦІЙНІ ЮРИДИЧНІ ПІДХОДИ ДО НОВИХ ВИКЛИКІВ У ПОЛЯРНИХ МОРСЬКИХ
ЗОНАХ: ЗМІЦНЕННЯ МІЖНАРОДНОГО УПРАВЛІННЯ В АРКТИЦІ ТА АНТАРКТИЦІ 300

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МОРСЬКОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Кормич Борис Анатолійович

ЕКОЛОГІЧНА СТРАТЕГІЯ ДЛЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ БАЗИС І
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗУСИЛЛЯ 304

Аверочкіна Тетяна Володимирівна

ЩОДО ПРОТИДІЇ ЗАБРУДНЕННЮ ПОВІТРЯ ВІД МОРСЬКОЇ ТА ПОРТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .. 307

Федотов Олексій Павлович, Назарко Артем Аркадійович

АВТОРИЗАЦІЯ НА ПРОВАДЖЕННЯ МИТНОЇ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ 311

Батанова Людмила Олександрівна

ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ПРИ ВИРІШЕННІ МИТНИХ СПОРІВ 315

Коваль Наталія Олексіївна

ОНОВЛЕНА НАЦІОНАЛЬНА ТРАНСПОРТНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ ТА РОЗВИТОК
ВНУТРІШНЬОГО ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ 318

Малеева Ганна Леонідівна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВИННИХ
ОСІБ ЗА ЗАБРУДНЕННЯ МОРЯ 321

Сергєєв Юрій Володимирович

МОРСЬКА БЕЗПЕКА ТА ОХОРОНА ПІДВОДНИХ КАБЕЛІВ: ПЛАН ДІЙ ЄС 324

Барановська Валентина Федорівна

РЕФОРМУВАННЯ ПІДХОДІВ ДО ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ 329

Гайдаржи Роман Андрійович

ДЕЯКІ НОВІ ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ В ЧАСТИНІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ МИТНОГО СКЛАДУ,
СКЛАДУ ТИМЧАСОВОГО ЗБЕРІГАННЯ 332

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакайнова Нана Мезенівна

СТАНДАРТИ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОВАДЖЕННЯ СТОСОВНО АДВОКАТА 337

Косюта Михайло Васильович

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОКУРАТУРА 342

Костенко Сергій Костянтинович

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРІВ: НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА ТА
ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ 345

Свида Олексій Георгійович

ДОБІР КАНДИДАТІВ НА СУДДІВСЬКІ ПОСАДИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ 348

редовища від забруднення та впровадження обов'язкових інструментів ІМО на період до 2022 року. URL: <https://surl.gd/xmynjg>

Ключові слова: попередження забруднення, забруднення атмосфери, судноплавство, морська діяльність, портова діяльність, правове регулювання.

Keywords: pollution prevention, air pollution, shipping, maritime activity, port activity, legal regulation.

Федотов Олексій Павлович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор, доктор юридичних наук, професор
кафедри морського та митного права, начальник науково-дослідної частини*

Назарко Артем Аркадійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права*

АВТОРИЗАЦІЯ НА ПРОВАДЖЕННЯ МИТНОЇ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Вітчизняна митна галузь у 2024 році стала абсолютним лідером з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [1]. Про це свідчить звіт, який було підготовлено Держмитслужбою у березні-квітні 2025 року. Як свідчить Держмитслужба, тогоріч приріст склав +30% по виконанню положень та додатків до Угоди, а загалом за десять років, Держмитслужба виконала зобов'язань за Угодою на рівні 91%, й це один із найвищих показників серед усіх інституційних напрямків. Нагадаємо, Угода була підписана у 2014 році. Фактично вона є так званою «дорожньою картою реформ» і водночас інструментом наближення України до правових норм Європейського Союзу. Авторизація в митній сфері є однією з таких норм.

Законодавчі зміни, пов'язані з набранням чинності Закону України від 22.08.2024 року № 3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу» [2], є цілковито важливими та значущими. Частина положень вказаного Закону України набрали чинності з дня, наступного за днем опублікування, а інша частина змін, які ставлять наголос на отримання підприємствами авторизації, а також відповідності підприємств, які отримали авторизації, умовам, визначеним авторизаціями, та критеріям та/або умовам авторизації набирають чинності тільки з 19 квітня 2025 року.

Авторизація в митній справі – це делегування митними органами підприємствам, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулю-

ються законодавством України з питань митної справи (митна брокерська діяльність; експлуатація митного складу; експлуатація складу тимчасового зберігання; митні режими (імпорту (у частині процедури кінцевого використання), тимчасового ввезення, переробки на митній території, переробки за межами митної території); АЕО та інші авторизації) певних прав та обов'язків на здійснення обумовлених дій, що регулюються законодавством України з питань митної справи.

З 19 квітня 2025 року по 19 квітня 2026 року (протягом календарного року) авторизацію від Держмитслужби або митниці мають отримати підприємства, що реалізують митну брокерську діяльність, здійснюють експлуатацію митного складу, здійснюють експлуатацію складу тимчасового зберігання, а підприємства, що здійснюють експлуатацію магазину безмитної торгівлі або експлуатацію вільної митної зони комерційного або сервісного типу, мають отримати замість авторизації відповідні дозволи.

Статистичні дані Держмитслужби станом на 1 січня 2025 року свідчать про таку динаміку, що склалась з підприємствами учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи: (i) митна брокерська діяльність – 9011 підприємств; (ii) відкриття та експлуатація митного складу – 253 підприємства; (iii) відкриття та експлуатація складу тимчасового зберігання – 230 підприємства; (iv) відкриття та експлуатація магазину безмитної торгівлі – 36 дозволів (12 підприємств); (v) відкриття та експлуатація вільної митної зони комерційного або сервісного типу – 1 підприємство [3; С.2].

Далі ми розглянемо критерії, умови та алгоритм надання підприємствам авторизації на провадження митної брокерської діяльності відповідно до Закону України від 22.08.2024 року № 3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу» [2].

Але спочатку, приведемо в табл.1 та в табл.2 детальні цифрові показники статистичних даних Держмитслужби за 2024 рік щодо митної брокерської діяльності [3; С.3]. Ці цифрові дані, такі би мовити «промовляють самі за себе». Зверніть увагу на цифрові показники, які наведені у табл.1 та стосуються загальної цифри «працюючих» митних брокерів! Спираючись на ці цифрові показники, стає цілком зрозумілим, що авторизація митної брокерської діяльності була просто необхідна (в деяких аспектах дещо й запізнилась), щоб навести правовий лад в одному із важливіших видів діяльності підприємств, що регулюються законодавством України з питань митної справи. Табл.2 приводить розподіл загальної кількості підприємств митних брокерів в зонах діяльності митниць Держмитслужби за детально визначеними показниками. Цілком передбачене лідерство за кількістю підприємств, що мають дозволи Держмитслужби на право зайняття митною брокерською діяльністю посідають Київська, Одеська, Львівська митниці Держмитслужби. Це передусім пов'язано із кількістю платників податків, що здійснюють ЗЕД в зоні діяльності вказаних митниць та певною специфікою логістики, що сформувались за тридцять останніх років на території України.

Табл. 1.

Показник діяльності	Кількість митних брокерів
Загальна кількість митних брокерів:	9 011
Кількість «працюючих» митних брокерів, а саме тих, які подали:	3 634
0 митних декларацій	5 377
до 100 митних декларацій	1 249
101–500 митних декларацій	1 331
Більше 500 митних декларацій	1 054

Табл. 2.

Найменування митниці	Кількість дозволів (станом на 22.02.2024)	Кількість підприємств, які мають дозволи, але припинили свою діяльність згідно відомостям ЄДР	Кількість підприємств, які мають дозволи, але які мають статус «в стані припинення»	Підприємства, які перебувають на тимчасово окупованих територіях
Київська	2916	85	113	
Одеська	1378	75	15	
Львівська	540	22	4	1
Дніпровська	445	22	6	2
.....				
Черкаськ	101	1	1	
Тернопільська	99	10	1	
Луганська	57	2	4	39
Кропивницька	57	3		

Критерії та умови надання авторизації підприємствам на провадження митної брокерської діяльності: (i) до критерію надання авторизації на провадження митної брокерської діяльності відноситься дотримання вимог митного та податкового законодавства України, а також відсутність фактів притягнення до кримінальної відповідальності [п.1 ч.3 ст. 12 МКУ; 4]; особи підприємства не мають судимості; на них не були накладені адміністративні стягнення за порушення митних правил; до підприємства не застосовано санкції відповідно до Закону України «Про санкції» [ч.1 ст. 14 МКУ; 4]; (ii) до умови надання авторизації на провадження митної брокерської діяльності: підприємство має працівника, відповідального за митні питання [п.2 ч.4 ст. 14 МКУ; 4]; на нього покладено визначені обов'язки [п.4 ч.4 ст. 14 МКУ; 4].

Необхідно також відзначити, що в складі підприємств, які мають проходити авторизацію на провадження митної брокерської діяльності можуть діяти агенти з митного оформлення, як працівники, що перебувають в трудових відносинах з підприємством – митним брокером і безпосередньо виконують в інтересах особи, яку представляє підприємство – митний брокер, дії, пов'язані з пред'явленням митному органу товарів.

Якщо в складі підприємства – митного брокера діють агенти з митного оформлення то у заяві підприємства про надання авторизації на провадження митної брокерської діяльності зазначаються відомості щодо кожного агента з митного оформлення (загальна кількість осіб; ПІБ; дата народження; РНОКПП; серія (за наявності) та номер паспорта). В подальшому, при отриманні підприємством авторизації на провадження митної брокерської діяльності вже будуть офіційно зазначатися відомості щодо кожного агента з митного оформлення (загальна кількість осіб; ПІБ; дата народження; РНОКПП; серія (за наявності) та номер паспорта). Потім в *Реєстрі митних брокерів*, розпорядником якого є Держмитслужба, буде внесена кількість агентів з митного оформлення цього конкретного підприємства, що отримало авторизації на провадження митної брокерської діяльності.

Алгоритм дій отримання авторизації на провадження митної брокерської діяльності виглядає наступним чином.

1. Заява про надання авторизації на провадження митної брокерської діяльності, анкета самооцінки, документи (копії документів, що підтверджують наявність працівника відповідального за митні питання та покладання на нього обов'язків, передбачених статтею 14 МКУ; витяг з системи «Облік відомостей про притягнення до кримінальної відповідальності» щодо осіб підприємства) подаються підприємством через «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»/в паперовій формі.

2. Попередній розгляд митним органом заяви, анкети самооцінки, документів підприємства на протязі 5 робочих днів. На цьому етапі митний орган приймає рішення щодо відмови в прийнятті у підприємства заяви, анкети самооцінки, документів або навпаки, приймає рішення щодо проведення оцінки відповідності.

3. Розгляд митним органом заяви, анкети самооцінки, документів підприємства на протязі 10 робочих днів (даний строк може бути подовжений або за заявою підприємства (на 30 календарних днів) або за рішенням митного органу (на 30 календарних днів). На цьому етапі митний орган приймає рішення про отримання підприємством негативної оцінки або навпаки, приймає рішення щодо надання авторизації підприємству.

4. Письмові заперечення підприємства якщо митний орган прийняв рішення щодо отримання підприємством негативної оцінки. Протягом 30 календарних днів митний орган або приймає рішення про необґрунтованість наданих підприємством заперечень, що у подальшому є підставою у відмові в наданні підприєм-

ству авторизації, або вносить зміни до свого звіту, що є підставою для надання підприємству авторизації.

Список використаних джерел:

1. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Т. 1. Ст. 2125.
2. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу: Закон України від 22.08.2024 р. № 3926-IX. *Офіційний вісник України*. 2024. № 95. Ст. 6108.
3. Законодавчі зміни, пов'язані з набранням чинності Закону України від 22.08.2024 № 3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу». Інформаційний бюлетень (презентація). Департамент авторизації, надання адміністративних послуг та контролю Державної митної служби України. 2025. С. 16.
4. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Урядовий кур'єр*. 2012. № 86 (4730) с.9-26, № 87 (4731) с.9-25.

Ключові слова: авторизація, підприємство, митна брокерська діяльність.

Keywords: authorization, enterprise, customs brokerage.

Батанова Людмила Олександрівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри морського та митного права, кандидат юридичних наук,
доцент*

ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ПРИ ВИРІШЕННІ МИТНИХ СПОРІВ

При вирішенні завдань та функцій, що виконують митні органи України, дії посадових осіб митниці тісно пов'язані із діями юридичних осіб (суб'єктів ЗЕД) та фізичних осіб по ходу чого виникають різного роду спірні ситуації. Митним законодавством передбачена можливість оскарження рішень, дій (або бездіяльність) посадових осіб митних органів у адміністративному або у судовому порядку (ст. 24 Митного кодексу України) [1]. У судовому порядку можна вирішити спірні питання, які виникають щодо митних формальностей якщо сторона враховує порушеними або нереалізованими свої права та законні інтереси у сфері митного права. Судовий порядок вирішення митних спорів є джерелом формування судової практики у сфері митного права. Судова практика як правило узагальнена у спеціальних збірниках, фактично виступає у ролі допоміжного джерела формування митного права України.